

مدیریت آموزش و پرورش منطقه ۱۴		تاریخ آزمون: ۱۴۰۲ / ۱۰ /		شماره صندلی:	
محل مهر دبیرستان		آزمون درس: علوم و فنون ۱		نام و نام خانوادگی:	
		مدت آزمون: ۷۵ دقیقه		پایه دهم کلاس:	
بارم	تاریخ ادبیات و سبک شناسی				
۰/۷۵ نمره	<p>جاهای خالی را با واژه های داده شده پر کنید.</p> <p>الف) نخستین گام مؤثر در رویارویی با متون، است</p> <p>ب) صدایی که میشنویم بویی که حس میکنیم، هر کدام، به شمار می آیند .</p> <p>ج) بررسی سادگی و کوتاهی جملات و نوع ساختمان واژهها در مرحله استخراج نکات صورت می گیرد.</p>				
۰/۷۵ نمره	<p>زینۀ درست را انتخاب کنید.</p> <p>۴- زبان پارسی در دوره.....رایج بود.</p> <p>۱- هخامنشیان ۲- اشکانیان ۳- ساسانیان ۴- سامانیان</p> <p>۵- موضوع کتاب.....تاریخ گذشته ایران بود. امروزه فقط چند صفحه ای از مقدمه ای آن باقی مانده است</p> <p>۱- ترجمه تفسیر طبری ۲- تاریخ بلعمی ۳- شاهنامه ابومنصوری ۴- تاریخ بیهقی</p> <p>۶- تعیین نوع ادبی متن یا نوشته در مرحله ی.....انجام می پذیرد .</p> <p>۱- شناسایی و استخراج نکات فکری ۲- نتیجه گیری</p> <p>۳- شناسایی و استخراج نکات ادبی ۴- شناسایی و استخراج نکات زبانی</p>				
۰/۵ نمره	<p>درست یا نادرست بودن عبارتهای زیر را مشخص کنید.</p> <p>الف) یکی از نتایج نفوذ اسلام در ایران رواج تدریجی خط عربی است.</p> <p>ب) نخستین دولت اسلامی پس از بر افتادن ساسانیان غزنویان بود.</p> <p>درست نادرست درست نادرست</p>				
۲ نمره	<p>به سؤالات پاسخ دهید .</p> <p>الف) چرا یعقوب لیث صفاری سعی کرد تا عظمت و اقتدار ایران را به آن باز گرداند؟</p> <p>ب) یکی از ویژگیهای شعر فارسی در قرن چهارم سادگی فکر و روانی کلام است آن را توضیح دهید.</p> <p>ج) لقب رودکی چه بود؟ دلیل آن را بنویسید.</p> <p>د) غزنویان برای ماندگاری حکومت نوپای خود چه کردند؟</p>				
موسیقی و شعر					
۲ نمره	<p>بیت زیر را به هجای تشکیل دهنده آن تجزیه کنید سپس هر هجا را با علامت خاص آن بنویسید.</p> <p>آب زیند راه را هین که نگار میرسد مژده دهید باغ را، بوی بهار میرسد</p>				
۱ نمره	<p>ثابت کنید که دو مصراع زیر با هم هموزن هستند.</p> <p>الف) نکونام و صاحب دل و حق پرست ب) نه تلخ است صبری که بر یاد اوست</p>				
۱ نمره	<p>۱۵- جاهای خالی را با واژههای مناسب پر کنید.</p> <p>الف) شعر و موسیقی هر دو برای برانگیختن حس و حال..... به کار می رود .</p> <p>ب) مهمترین و مؤثرترین عامل در شعر پس از عاطفه..... است .</p> <p>پ) هجاهای زبان فارسی به دسته تقسیم میشوند .</p> <p>ت) تعداد هجاهای یک کلمه با تعداد آن کلمه برابر است.</p>				
۱ نمره	<p>الگوی هجایی واژه شکستنی را بنویسید.</p>				
۱ نمره	<p>هر یک از شعرهای زیر را از نظر وزن و حس و حال و فضای عاطفی بررسی کنید.</p> <p>الف) بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو دراندازیم</p> <p>ب) وقت را غنیمت دان آنقدر که بتوانی حاصل از حیات ای جان یک دم است تا ندانی</p>				

زیبایی شناسی	
۱۱	در عبارت و بیت، زیر سجع‌ها را پیدا کنید و نوع هر یک را بنویسید. الف) ای دلبر و مقصود، ما ای قبله و معبود ما آتش زدی در عود ما نظاره کن در دود ما ب) فلان را کرم بشمار است و هنر بی حساب
۱۲	جاهای خالی را با واژه‌های مناسب پر کنید. الف) ارزش موسیقایی سجع..... از همه سجعها بیشتر است. ب) در جمله ((دوستی را که به عمری فرا چنگ آرند، نشاید که به یک دم بیازارند.)) واژه‌های «.....» و «.....» سجع مطرف دارند ت) در بیت ((هستی من ز هستی اوست/ تا هستم و هست دارمش دوست)) تکرار واژه «.....» بر موسیقی بیت افزوده است.
۱۳	سجع‌ها را در عبارت زیر پیدا کنید و نوع هر یک را بنویسید. کسی گفتش چه آفت است که موجب مخافت است؟
۱۴	ارزش موسیقایی کدام یک از سجع‌های به کار رفته در جمله‌های زیر بیشتر است؟ علت آن را بنویسید. الف) بدان که هر جا گل، است خار است و بر سر گنج مار است. ب) جوابش نگفتم و سر از زانوی تعبد بر نگرفتم. پ) زین پس دم بر نیارم و قدم بر ندارم
۱۵	در هر یک از بیت‌های زیر واج آرای صامت/ مصوت را نشان دهید. الف) از عشق تو من کشته شمشیر شوم بی دردم اگر ز خواهشت سیر شوم وسعت ب) نماز خونین حماسه چهارده ساله مرا وسعت وسیع کدام سجاده گسترده شد؟
تحلیل شعرونثر	
۱۷	حکایت زیر را بخوانید. یکی از شاعران پیش امیر دزدان رفت و ثنایی بر او بگفت فرمود تا جامه از او برکنند و از ده بیرون کنند؛ مسکین برهنه به سرما همی رفت سگان به دنبال وی افتادند خواست تا سنگی بردارد و سگان را دفع کند. زمین یخ گرفته بود عاجز شد گفت: ((این چه حرام زاده مردمان اند، سنگ را بسته اند و سگ را گشاده.)) امیر از دور بدید و بشنید و بخندید و گفت: ((ای حکیم، از من چیزی بخواه.)) گفت ((جامه خود میخواهم، اگر انعام میفرمایی)) میدوار بود آدمی به خیر کسان/ مرا به خیر تو امید نیست، شر مرسان گلستان سعدی الف) با توجه به قلمرو، زبانی دو ویژگی حکایت را بنویسید. ب) با توجه به قلمرو، ادبی سجع و تضاد را شناسایی کنید. پ) با توجه به قلمرو فکری موضوع و مفهوم آن را بنویسید.
۱۸	حکایت زیر را بخوانید و آن را از دید قلمرو ادبی (کنایه و مراعات نظیر) و قلمر فکری (محتوا و موضوع) بررسی کنید. ((دو شاهزاده در مصر بودند؛ یکی علم اندوخت و دیگری مال اندوخت عاقبه الامر آن یکی علامه عصر گشت و این یکی سلطان مصر شد. پس آن توانگر با چشم حقارت در فقیر نظر کرد و گفت: من به سلطنت رسیدم و تو همچنان در مسکنت بماندی گفت ای برادر، شکر نعمت حضرت باری تعالی بر من واجب است که میراث پیغمبران یافتم و تو میراث فرعون و هامان که در حدیث نبوی آمده: العلماء ورثه الأنبياء.))

<p>۰/۷۵ نمره</p>	<p>حکایت زیر را بخوانید . روزی یکی نزدیک شیخ آمد و گفت :((ای شیخ آمده ام تا از اسرار حق چیزی با من نمایی ((.شیخ گفت: «بازگرد تا فردا» آن مرد بازگشت. شیخ فرمود تا آن روز، موشی بگرفتند و در حقه کردند و سر حقه محکم کردند .دیگر روز آن مرد باز آمد و گفت:((ای شیخ، آن چه وعده کرده ای، بگوی ((.شیخ بفرمود تا آن حقه را به وی دادند و گفت:((زینهار تا سر این حقه باز نکنی ((.مرد حقه را برگرفت و به خانه رفت و سودای آنش بگرفت که آیا در این حقه، چه سرّ است؟ هرچند صبر کرد نتوانست؛ سر را باز کرد و موش بیرون جست و برفت. مرد پیش آمد و گفت:((ای شیخ ، من از تو سرّ خدای تعالی طلب کردم، تو موشی به من دادی؟)) شیخ گفت: ((ای درویش ما موشی در حقه به تو دادیم تو پنهان نتوانستی داشت؛ سر خدای را با تو بگوییم، چگونه نگاه خواهی داشت؟)) اسرار التوحید</p> <p>الف) دو مورد از ویژگیهای زبانی قلمرو زبانی را بنویسید. ب) با توجه به قلمرو، فکری محتوای حکایت را بیان کنید.</p>	<p>۱۹</p>
<p>انمره</p>	<p>شعر زیر را بخوانید. ابلهی دید اشتری به چرا /گفت نقشت همه کژ است چرا؟ گفت اشتر که اندرین پیکار / عیب نقاش میکنی، هش دار ! در کژیّام مکن به عیب نگاه / تو ز من راه راست رفتن خواه نقشم از مصلحت چنان آمد /از کژی ،راستی کمان آمد هست شایسته گر چت آمد خشم / طاق ابرو برای جفتی چشم</p> <p>الف) ویژگیهای ادبی شعر را با توجه به قلمرو ادبی جناس و کنایه بنویسید. ب) ویژگیهای زبانی را در شعر بررسی کنید. (۲ مورد)</p>	<p>۲۰</p>